

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	13

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İdari Personel Sayıları.....	4
Tablo 2: 2020 MALİ YILI BÜTÇE GİDERLERİ VE ÖDENEKLER TABLOSU	5
Tablo 3: 2020 MALİ YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU	6
Tablo 4: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri	7
Tablo 5: Yıllara Göre Sınava Giren Öğrenci Sayıları	7
Tablo 6: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri	7
Tablo 7: 2020 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	8

KISALTMALAR

ALES:Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı

AYT:Alan Yeterlilik Testi

BGYDB : Bilgi Güvenliği Yönetim Daire Başkanlığı

BKMYBS :Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi

DGS:Dikey Geçiş Sınavı

DHBT:Din Hizmetleri Alan Bilgisi Testi

e-YDS:Elektronik Yabancı Dil Sınavı

FKM :Felaket Kurtarma Merkezi

KDV: Katma Değer Vergisi

MSÜ:Milli Savunma Üniversitesi Askeri Öğrenci Aday Belirleme Sınavı

ÖSYM: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

SETA :Sınav Evrakı Tarama Merkezi

TUS:Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı

TYT:Temel Yeterlilik Testi

ÜFE :Üretici Fiyat Endeksi

ÜSYM: Üniversitelerarası Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi

YDT:Yabancı Dil Testi

YKS:Yükseköğretim Kurumları Sınavı

YÖKDİL:Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kıdem Tazminatları ve Karşılıklarının İzlenmesi İçin Kullanılması Gereken Hesapların Mali Tablolarda Yer Almaması
2. Sınav Hizmetleri Binasının Binalar Hesabında Taşınmaz Kaydının Bulunmaması

B. Diğer Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

ÖSYM “6114 Sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun” ve 4 sıra sayılı “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatları Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile idari ve mali özerkliğe sahip özel bütçeli bir kuruluş olarak kurulmuştur.

Üniversite sınavına giren aday sayısındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif testlerin hazırlanması, başvuru, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilişim yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir. 1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasına karar vererek 19 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu hâline dönüştürülmüştür.

Dünyada ortaöğretimden yükseköğretime geçiş ile ilgili farklı uygulamalar bulunmaktadır. Ülkemizde de üniversiteye giriş sisteminde tarihsel süreç içinde değişiklikler ile sistem geliştirilmiştir. Bu süreçlere aşağıda yer verilmiştir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı,

1974 yılından itibaren adaylardan yükseköğretim programlarına ilişkin tercihleri de toplanarak adaylar puanlarına ve tercihlerine göre yükseköğretim programlarına merkezi olarak yerleştirilmiş,

1974 -1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki oturumda gerçekleştirilmiş,

1976-1980 yıllarında aynı günde ve tek oturumda uygulanmış,

1981 yılından itibaren iki basamaklı bir sınav hâline getirilmiş,

1982 yılından itibaren ortaöğretim kurumlarından adayların diploma notları toplanmaya başlanmış ve bu notlar Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) adı altında belli ağırlıklarla sınav puanlarına katılmış,

1987 yılından itibaren, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınavda belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplamama imkânı tanınmış,

1999 yılında iki basamaklı sınavın ikinci basamağı kaldırılmış, sınav ÖSS adı altında tek basamaklı bir sınav hâline getirilmiş,

2006-ÖSS’de yapılan değişiklikle sınavın bir basamakta uygulanmasına devam edilmiş, ancak soruların bir kısmı önceki yıllarda olduğu gibi ÖSS tipinde sorulmuş, bir kısmı ise tüm lise müfredatı göz önünde tutularak hazırlanmış,

2010 yılından itibaren yükseköğretime geçişte iki aşamalı bir sınav sisteminin uygulanmasına karar verilmiştir. Buna göre; Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavları (LYS) şeklinde sınavlar uygulanmıştır.

2017 yılında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca alınan kararlar ile yükseköğretim programlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemlerinde değişikliğe gidilmiştir. Bu kapsamda 2018-2019 öğretim yılından itibaren yükseköğretim programlarına alınacak öğrencilerin seçimi ve tercihlerine göre yerleştirilebilmeleri amacıyla, Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) yapılmaktadır. 2018 yılından itibaren yapılan Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) üç oturum halinde uygulanmaktadır. Birinci Oturum: Temel Yeterlilik Testi (TYT) : Adayların sözel ve sayısal alanlarda sahip olmaları beklenen bilgi, beceri ve yetkinliklerini ölçmeyi hedeflemektedir. İkinci Oturum: Alan Yeterlilik Testleri (AYT) ve Üçüncü Oturum: Yabancı Dil Testi (YDT) oturumundan oluşmaktadır. İkinci ve üçüncü oturumlarda lise müfredatı konuları esas alınmaktadır. Yükseköğretim programlarına yerleştirme işlemi; adayların sınav oturumlarından aldıkları puanlar ile ortaöğretim başarı puanları (OBP) dikkate alınmaktadır.

Gelişen ve değişen dünya ve ülkemiz şartlarını, bilimsel ve teknolojik ilerlemeleri titizlikle takip eden ÖSYM; 2014 yılından itibaren elektronik sınav uygulamalarını da başlatmıştır.

ÖSYM yukarıda söz edildiği üzere, kuruluşunda üniversitelere öğrenci seçme görevini yürütürken, tarihsel gelişime ve Türkiye’nin ihtiyaçlarına göre 1981 yılından itibaren eklenen yeni sınavlarla her yıl yaklaşık 50 sınavın gerçekleştirildiği bir kurum yapısına kavuşmuştur. Bu sınavlardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir.

- Adalet Bakanlığı Sınavları (Adli Yargı-İdari Yargı-Adli Yargı-Avukat)
- Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES)
- Dikey Geçiş Sınavı (DGS)
- Eczacılıkta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (EUS)

- Elektronik Yabancı Dil Sınavı (e-YDS)
- İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Sınavı
- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü İş Yeri Hekimliği ve İş Güvenliği Uzmanlığı Sınavı (İSG)
- Kamu Personel Seçme Sınavı (Lisans - Öğretmenlik Alan Bilgisi – Ön Lisans – Ortaöğretim) (KPSS)
- Milli Savunma Üniversitesi Askeri Öğrenci Aday Belirleme Sınavı (MSÜ)
- Sayıştay Başkanlığı Sayıştay Denetçi Yardımcısı Adaylığı Eleme Sınavı
- Tıp Doktorluğu Alanında Yurtdışı Yükseköğretim Diploma Denkliği İçin Seviye Tespit Sınavı
- Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (TUS)
- Tıpta Yan Dal Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (YDUS)
- Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (YDS)
- Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı (YÖKDİL)
- Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Başkanlık, 1974 yılında Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM) olarak kurulmuş, 1981 yılında, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı altında Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu olmuştur. 1983 yılında çıkarılan 124 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat yapısı düzenlenmiştir. 03 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe giren 6114 sayılı Kanun ile idari ve mali özerkliğe sahip özel bütçeli bir kamu kurumu yapısına kavuşarak 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatları Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümleri uyarınca faaliyetlerini ifa etmektedir.

Başkanlığın İdari Birimleri;

- Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığı
- Sınav Görevlileri Yönetimi Daire Başkanlığı
- Bilgi Güvenliği ve Yönetimi Daire Başkanlığı
- Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığı

- Ölçme Değerlendirme Daire Başkanlığı
- Yabancı Dil Sınavları Daire Başkanlığı
- Engelli Adaylar Daire Başkanlığı
- Personel ve Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı
- Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
- Kurumsal İlişkiler Daire Başkanlığı
- İç Denetim Birimi
- Hukuk Müşavirliği
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği'nden oluşmaktadır.

Başkanlığın personel sayısı 2020 yılsonu toplamı 713 dur. Bu personelden;

- 190 kadrolu personel,
- 70 sözleşmeli,
- 10 görevlendirme
- 443 sürekli işçi

kadrosunda personel bulunmaktadır.

Tablo 1: İdari Personel Sayıları

	Dolu	Boş	Toplam
Genel İdari Hizmetler Sınıfı	158	211	369
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	0	4	4
Teknik Hizmetleri Sınıfı	24	21	45
Avukatlık Hizmetleri Sınıfı	4	4	8
Yardımcı Hizmetli Sınıfı	4	0	4
Toplam	190	240	430

1.3. Mali Yapı

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanuna ekli II sayılı Cetvelde yer alan idari ve mali yapıya sahip özel bütçeli bir kuruluştur.

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde üç yıllık olarak hazırlanmaktadır. Muhasebe işlemleri Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Tahakkuk Esaslı

Devlet Muhasebe Sistemi esaslarına göre gerçekleştirilmektedir. Mali raporlama kapsamında anılan Yönetmeliğin 539 uncu maddesinde sayılan mizan cetveli ve temel malî tablolar ile diğer mali tablolar düzenlenmektedir. Muhasebe hizmetleri Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Sistemi (BKMYBS) üzerinden yürütülmektedir.

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçe ödenekleri Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile tespit edilmektedir. Başkanlığın tüm personel, sınav giderleri, cari ve yatırım giderleri adaylardan toplanan sınav ücretleri ile elde edilen kaynaklardan karşılanmaktadır.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı'na 717.792.000,00-TL ödenek tahsis edilmiş olup yıl içinde 214.717.662,36-TL ödenek eklenmesiyle toplam tahsis edilen ödenek tutarı 932.509.662,36-TL'ye ulaşmıştır. Yıl sonu itibarıyla bu tutarın 867.730.382,21-TL'sinin harcanmasıyla toplam ödeneğin kullanılma oranı %93,05 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2020 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 2: 2020 MALİ YILI BÜTÇE GİDERLERİ VE ÖDENEKLER TABLOSU

Ekonomik Kod	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
01-Personel Giderleri	474.600.000,00	533.737.466,21	511.280.193,41	96	59
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.748.000,00	10.989.996,15	10.341.207,17	94	1
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	230.054.000,00	345.341.200,00	320.565.556,68	93	37
05-Cari Transferler	750.000,00	16.101.000,00	16.071.376,67	99	2
06-Sermaye Giderleri	1.640.000,00	26.340.000,00	9.472.048,28	36	1
Toplam	717.792.000,00	932.509.662,36	867.730.382,21	93	100

Bütçe başlangıç ödenekleri ile harcama tutarları dikkate alındığında bütçe başlangıç ödeneğinin %20,88 oranında aşıldığı görülmüştür. Bu oran, Personel giderlerinde %7,72, mal ve hizmet alım giderlerinde %39,34, cari transfer giderlerinde ise %2042,85 sermaye giderlerinde %477,56 oranında artış olarak gerçekleşmiştir. Personel, mal ve hizmet alım, cari

transfer ve sermaye gider kalemleri öngörülenin üzerinde gerçekleşirken, sosyal güvenlik giderleri öngörülenin altında gerçekleşmiştir.

Kurumun başlangıç ödenekleri, Orta Vadeli Mali Plan kapsamında Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile yapılan değerlendirmelerle son haline gelmekte ve TBMM’de yapılan görüşmeler üzerine kanunlaşmaktadır. Başkanlığın yıl içerisinde gerçekleştirdiği sınavlar ve aday sayıları tahmine dayalıdır, dolayısıyla tahmini sayılar ile gerçekleştirmeler arasında sapmalar oluşmaktadır. Bu durum hem geliri hem de gider gerçekleştirmelerini etkilemektedir.

ÖSYM pandemi tedbirleri sebebiyle, adayların ve sınav görevlilerinin sağlık durumlarını ön planda tutarak sınavları gerçekleştirmiştir. Sınav salonlarında teması en aza indirmek için seyrek oturma düzeninde adaylar sınav alınmıştır. Salonlara seyrek atama yapılmış olması, görevli sayılarını ve ödemelerini tahminlerin üzerinde artırmıştır. Ayrıca yapılan sınavlarda, adaylara ve görevlilere yaklaşık 12.682.871 adet maske, 12.682.871 adet dezenfektan mendil, 3.484.446 eldiven, 69.371 litre dezenfektan, 41.670 adet yüz koruyucu siperlik ve 29.486 adet koruyucu önlük verilmiştir.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2020 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır:

Tablo 3: 2020 MALİ YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	803.247.000,00	850.802.883,63	105,92	98,88
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0	8.279.501,53		0,96
05-Diğer Gelirler	1.019.000,00	1.400.408,59	137,43	0,16
Toplam	804.266.000,00	860.482.793,75	106,98	100

ÖSYM’nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 4: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	353.733.140,16	313.933.231,87	511.280.193,41	-11,25	62,86
SGK Devlet Prim Giderleri	7.128.216,50	9.676.931,27	10.341.207,17	35,76	6,86
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	233.948.317,95	233.389.185,80	320.565.556,68	-0,24	37,35
Cari Transferler	20.750.646,84	16.004.448,71	16.071.376,67	-22,87	0,42
Sermaye Giderleri	8.018.195,87	5.423.619,94	9.472.048,28	-32,36	74,64
Toplam	623.578.517,32	578.427.417,59	867.730.382,21	-7,24	50,02

Yıllar itibariyle farklı sayılarda aday sınava başvurduğundan gelir ve gider tutarlarında önemli sapmalar gerçekleşmektedir.

Tablo 5: Yıllara Göre Sınava Giren Öğrenci Sayıları

	2018	2019	2020
Aday sayıları	10.842.266	8.145.618	10.698.552

Tablo 6: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri					
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	720.037.850,69	528.035.260,34	850.802.883,63	-26,67	61,13
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler		65.000.000,00	8.279.501,53		87,26
Diğer Gelirler	17.329.597,57	17.993.452,79	1.400.408,59	3,83	-92,22
Sermaye Gelirleri					
Toplam	737.367.448,26	611.028.713,13	860.482.793,75		
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	8.766,68	2.748,00	9.050,29	-68,65	229,34
Net Toplam	737.358.681,58	611.025.965,13	860.473.743,46	-0,17	40,82

Bütçe gelir ve gider gerçekleştirmelerinin bir önceki yıla göre önemli sapmalar olduğu değerlendirilmiştir. Mevzuat ve kurumlarla yapılan protokoller gereği Kamu Personeli Seçme Sınavı Ortaöğretim – Ön Lisans, Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı, Kamu Personeli Seçme Sınavı Din Hizmetleri Alan Bilgisi (DHBT) çift haneli yıllarda yapılmakta ayrıca sınavlar veya aday sayıları tahmine dayalı olarak belirlenmektedir. Bazı sınavların yıl içerisinde sınavı yapıp yapılmayacağı kurumlarla yapılan protokoller ile belirlendiği, aday sayılarının ise başvurudan sonra kesinleştiği anlaşılmaktadır. Başkanlığın bütçesini ise adaylardan toplanan başvuru bedelleri oluşturmaktadır. Bu sebeple Bütçe Başlangıç Tahmini ile Gerçekleşme arasında farklılıklar olabilmektedir.

Dönem faaliyet geliri 869.191.575,32 TL, faaliyet gideri ise 867.944.416,46 TL olan ÖSYM'nin, 2020 yılını 1.197.158,86-TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Tablo 7: 2020 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Faaliyet Gelirleri	İndirim, İade, İskonto Toplamı	Net gelir	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
867.994.416,46	869.200.625,61	9.050,29	869.191.575,32	1.197.158,86

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanun'un 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Kamu İdaresi, Kanun'un 80'inci maddesinin T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup, bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirilmektedir.

Başkanlık bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Özel bütçeli bir idare olan ÖSYM tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi kullanılmaktadır. ÖSYM'nin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi (BMKYS) Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kurum bütçesinin takibi ve muhasebe işlemleri, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kesin hesap cetvel ve belgeleri, strateji geliştirme birimi tarafından bütçe uygulamasına esas muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kuruma ilişkin mali istatistikler ise 5018 sayılı Kanun kapsamında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli,

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2020 yıl sonu itibariyle; 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

5018 sayılı Kanun'un 3' üncü maddesinde tanımlandığı üzere mali kontrol, kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri ifade etmektedir.

İç kontrol sisteminin ne olduğu, amacı, yapısı ve işleyişi 5018 sayılı Kanun'un beşinci kısmında, 55 ile 67' inci maddeler arasında belirlenmiştir. Buna göre, kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerinin yapısını aşağıda belirten unsurlar oluşturmaktadır:

- * Harcama birimleri,
- * Muhasebe ve malî hizmetler,
- * Ön malî kontrol,
- * İç denetim,

Temel unsurları bu olan iç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir.

2020 yılı denetimi kapsamında, mezkur mevzuat çerçevesinde, kurum iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kurum stratejik planı ve bu planın yıllık uygulama dilimi olan performans programı ile faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren idare faaliyet raporlarının bulunduğu görülmüştür.

ÖSYM'nin 2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik Plan ve 2020 yılı Faaliyet Raporunda, İdarenin misyonu ve vizyonu belirtilmiştir. Personelin tamamının idarenin misyon ve vizyonundan haberdar olduğu kanaatine varılmıştır. Misyonun gerçekleştirilmesini sağlamak üzere idare birimleri ve alt birimlerce yürütülecek görevler yazılı olarak tanımlanmıştır.

İç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesinin sağlandığı, kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların, yetkiler ve yetki devrinin sınırlarının belirlenmediği ve yazılı olarak bildirilmediği bu konularda bir çalışma başlatıldığı, henüz tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

2019-2023 yıllarını kapsayan stratejik plan idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır. İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programını hazırlanmıştır. Ayrıca İdare, bütçesini stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlamıştır.

Kurumsal risk yönetim çalışmaları yapılmış ve idare kurumsal riskleri belirlemiştir. ÖSYM’de Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar hazırlanmıştır.

Birimlere ait görev tanımları ve iş akış şemaları oluşturmak için çalışmalar başlamış ancak tamamlanmadığı görülmüştür.

ÖSYM’de yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sisteminin bulunduğu anlaşılmıştır.

Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler, İdare Faaliyet Raporlarında gösterilmekte ve duyurulmaktadır. ÖSYM’nin 2020 İdare Faaliyet Raporu Şubat ayı sonunda; ÖSYM’nin web sayfasında yayınlanmıştır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmediği, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmadığı, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmadığı için eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmediği, planın revize edilmesi çalışmalarının yapılmadığı ve raporlanmadığı beyan edilmiştir. Ayrıca İç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmediği ve değerlendirme formları ve raporların düzenlenmediği ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmadığı; İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu düzenlenmediğinden değerlendirilmediği ve rapora ilişkin güncellemeleri tamamlayıp uygun görüşüyle üst yöneticinin onayına sunulmadığı anlaşılmıştır.

ÖSYM bünyesinde 5 adet iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bir adet iç denetçi ataması yapılmıştır. İç denetim birimi tarafından iç kontrol sisteminin incelenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı, hazırlanan raporun üst yöneticiye sunulduğu, üst yöneticinin de İç Denetim Koordinasyon Kuruluna ilgili raporu gönderdiği anlaşılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kıdem Tazminatları ve Karşılıklarının İzlenmesi İçin Kullanılması Gereken Hesapların Mali Tablolarda Yer Almaması

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı'nda işçi statüsünde çalışan personel için kıdem tazminatları karşılığı olarak herhangi bir miktar hesaplanıp ayrılmadığı ve yapılan bu hatanın sonucu olarak ta 372 ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının mali tablolarda yer almadığı, bunun da mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin; 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının işleyişinin düzenlendiği 284 üncü maddesinde Kıdem tazminatı karşılığı hesabının, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabında kayıtlı tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının dönem sonunda bu hesaba kaydedileceği belirtilmiştir.

Yine 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının işleyişinin düzenlendiği 330 ve 331 inci maddelerde 47 Borç ve Gider Karşılıkları hesap grubunun, mevzuatı gereğince belirlenen esaslar çerçevesinde ayrılacak uzun vadeli her türlü borç ve gider karşılığının izlenmesi için kullanılacağı açıklanmış olup, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının da belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı açıklanmıştır.

Kurumun 2020 yılı işlem ve faaliyetleri ile bunlara ilişkin muhasebe kayıtları incelendiğinde; kurumda işçi statüsünde çalışanlar için mevzuatında belirlenen esaslar çerçevesinde ayrılması ve 372 ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına kaydedilmesi gereken karşılıkların hiç ayrılmadığı ve dolayısıyla bu hesapların mali tablolarda yer almadığı, 2020 yılı içerisinde emekli olan işçilere ödenen kıdem tazminatlarının doğrudan gider hesaplarında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında gerekli işlemlerin yapılmaya başlandığı anlaşılmakla birlikte 2020 yılı itibariyle bulgu konusu devam etmektedir. 372 ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının mali tablolarda yer alması, mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediğinden, bu yöndeki çalışmaların tamamlanması önem arz etmektedir.

BULGU 2: Sınav Hizmetleri Binasının Binalar Hesabında Taşınmaz Kaydının Bulunmaması

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı'na ait depoların ve Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığı, kreş ve mescit gibi yapıların bulunduğu arsaların tahsis işlemlerinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

2020 yılı harcama belgeleri arasında Sınav Evrakı Tarama Merkezi'ne ait (SETA) elektrik, su ve doğalgaz tüketim bedellerinin ödendiği görülmüştür. Söz konusu binaları geçmiş yıllarda sınav hizmetleri ihalesi içinde yapıldığı bu nedenle iskanının ve tapusunun bulunmadığı beyan edilmiştir. Arsa ve bina taşınmaz kayıtları içinde bulunmamaktadır. Denetim sırasında 2018 yılında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16' ncı maddesi doğrultusunda imar affından faydalanılarak sekiz adet yapı için, Yapı Kayıt Belgesi alınmasına rağmen söz konusu taşınmazların Binalar Hesabına kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin; 252 Binalar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 175' inci maddesinde; "Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dahil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır," denilmektedir.

Yine Binalar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 176' ncı maddenin 6' ncı fıkrasında; "Bedelsiz olarak intikal eden binalar, tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba, üzerinde bulunduğu arsa tespit edilen değeri üzerinden 250-Arazi ve Arsalar Hesabına borç, şartlı bağış ve yardım olarak edinilenler ilgisine göre 380- Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ya da 480- Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına, diğerleri 600- Gelirler Hesabına alacak kaydedilir" şeklinde açıklanmıştır.

Kurumun 2020 yılı işlem ve faaliyetleri ile bunlara ilişkin muhasebe kayıtları incelendiğinde; 252 Binalar Hesabında yukarıda sayılan binaların mali tablolarda yer almadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında gerekli işlemlerin yapılmaya başlandığı anlaşılmakla birlikte 2020 yılı itibariyle bulgu konusu devam etmektedir. 252 Binalar Hesabının mali tablolara tam

ve doğru olarak yansımaları, mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediğinden, bu yöndeki çalışmaların tamamlanması önem arz etmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>